

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

X kadencja

Zapis stenograficzny

z posiedzenia
Komisji Spraw Zagranicznych
i Unii Europejskiej (99.)

10 marca 2022 r.

Porządek obrad:

1. Spotkanie z Komisją ds. Integracji Ukrainy z UE Rady Najwyższej Ukrainy.

(Początek posiedzenia o godzinie 8 minut 39)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący
Bogdan Klich)

PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH

Witam serdecznie wszystkich państwa, zwłaszcza naszych ukraińskich kolegów, na posiedzeniu wspólnym Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Komisji do spraw Polityki Zagranicznej i Współpracy Międzyparlamentarnej i Komisji do spraw Integracji Ukrainy z Unią Europejską Rady Najwyższej Ukrainy.

Mam w pamięci nasze spotkania w Kijowie, które odbywały się w cieniu zagrożenia wojną, ale jeszcze przed jej rozpoczęciem. Przybywaliśmy wtedy do Kijowa z przesłaniem solidarności i wiem, że to przesłanie zostało dobrze odebrane przez zarówno Radę Najwyższą, jak i ukraińskich obywateli. Od tamtej pory jesteśmy, ale wcześniej także byliśmy, do waszej dyspozycji i staramy się robić, co możemy, aby mobilizować zarówno polskie władze, jak i władze w innych krajach Unii Europejskiej, NATO do jak najszerzego wsparcia Ukrainy. Wyrazem ostatnich naszych działań jest przyjęta wczoraj rano rezolucja Senatu, która jednoznacznie opowiada się za szybkim członkostwem Ukrainy w Unii Europejskiej. To duży projekt polityczny, ale wiemy, że to, co najważniejsze w tej chwili, to wsparcie walczących sił zbrojnych Ukrainy bronią oraz wyposażeniem indywidualnym dla żołnierzy. Wiemy też, że nasze zaangażowanie w pomoc dla Ukraińców przybywających do Polski, których jest w tej chwili ponad 1 milion 300 tysięcy, jest dla nich sprawą życia i śmierci. Dzisiaj w Senacie będziemy rozpatrywać ustawę o pomocy uchodźcom, która, mamy nadzieję,

wprowadzi takie mechanizmy, które ułatwią Ukraińcom w Polsce podejmowanie pracy, znajdowanie zakwaterowania, kształcenie dzieci, opiekę przedszkolną dla najmniejszych, krótko mówiąc, wprowadzi cały pakiet rozwiązań dla nich. Bo każdy Polak wie, że na Ukrainie toczy się wojna, którą bestialsko wydał Władimir Putin wolnej, demokratycznej i suwerennej Ukrainie, i że od wyników tej wojny zależy także przyszłość Polski.

Chciałbym powitać serdecznie panią Iwannę Kłympusz-Cyncadze, która jest przewodniczącą Komisji do spraw Integracji Ukrainy z Unią Europejską, oraz pana Oлександра Mereżko, przewodniczącego komisji spraw zagranicznych. Witamy serdecznie. Chciałbym powiedzieć też, że jesteśmy tutaj wspólnie z panem senatorem Marcinem Bosackim i panią senator Danutą Jazłowiecką, wiceprzewodniczącymi komisji, oraz z panem senatorem Kazimierzem Kleińą, a zdalnie obradują z nami koleżanki i koledzy, w tym pan wicemarszałek Senatu Michał Kamiński. Jest także pani senator, wicemarszałek Senatu Gabriela Morawska-Stanecka oraz nasi dwaj doradcy – osobiście.

Witam wszystkich raz jeszcze i przekazuję głos do Kijowa.

PRZEWODNICZĄCA KOMISJI
DO SPRAW INTEGRACJI UKRAINY
Z UNIĄ EUROPEJSKĄ
RADY NAJWYŻSZEJ UKRAINY
IWANNA KŁYMPUSZ-CYNCADZE

Ja nazywam się Iwanna Kłympusz-Cyncadze, tutaj są moi koledzy. Rozumiem, że będziemy rozmawiać w językach narodowych z tłumaczeniem, ale możemy również rozmawiać po angielsku. Jak będzie państwu lepiej?

(Przewodniczący Bogdan Klich: Proponujemy z tłumaczeniem.)

Przede wszystkim chciałabym wyrazić wdzięczność za jasne stanowisko obu izb polskiego parlamentu, jak również rządu w sprawie sankcji przeciw Federacji Rosyjskiej oraz bezpośredniej pomocy humanitarnej i wojskowej Ukrainie. Rozumiemy, że sytuacja wojenna, z którą mamy do czynienia, nie pozwala nam wiele czasu poświęcać w tej chwili na dodatkowe dyplomatyczne rewerencje. Uważam, że powinniśmy od razu rozmawiać o tych rzeczach, które są dla nas najważniejsze, ponieważ mamy do czynienia z barbarzyńską agresją Federacji Rosyjskiej wobec naszego kraju, która skutkuje atakami każdego dnia na cywili, które my oceniamy jako ludobójstwo.

Dziękujemy bardzo za uchwałę Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej i tego, żeby nadać Ukrainie status kandydata. Zwróciliśmy się do państw Unii Europejskiej, a także do Rady Europejskiej o podjęcie podobnych działań, decyzji podczas dzisiejszego posiedzenia. Liczymy na to, że dzisiaj będziecie państwo kontynuować wasze kontakty z kolegami w Europie, telefonować do nich, naciskać na nich, aby i oni przyjęli stanowisko podobne do stanowiska Senatu. Wiemy, że będzie wymagać to wiele pracy politycznej, wielu zabiegów, ale liczymy na to, że status kandydata z państwa pomocą otrzymamy.

Będąc wdzięczną za to, jak szeroko Polska otworzyła drzwi dla naszych uchodźców, mimo wszystko chciałabym podkreślić, że priorytetem dla Ukrainy jest w tej chwili uzyskanie maksymalnego wsparcia wojskowego. Jeżeli ktoś uważa, że III wojna światowa jeszcze się nie rozpoczęła, to informuję, że Federacja Rosyjska rozpoczęła ją na naszym terytorium. Albo wszyscy razem, z waszą pomocą, na naszym terytorium powstrzymamy dyktatora i nie dopuścimy do rozprzestrzenienia się jej na inne kraje, albo jeżeli Ukraina upadnie i nie powstrzyma agresji na swoim terytorium, wojna rozleje się na inne terytoria i Ukraińcy nie będą mogli uczestniczyć we wspieraniu innych państw zaatakowanych, bo nas wyniszcza. Nam potrzebne jest w tej chwili wszystko, sprzęt do obrony powietrznej, sprzęt przeciw rakietom, potrzebne są nam samoloty, a także osobiste wyposażenie żołnierzy, bo nie byliśmy gotowi na taką skalę agresji Federacji Rosyjskiej przeciw nam, zresztą świat

również nie był na to gotowy. Ale zarówno Rosja, jak i świat nie zdawali sobie sprawy z tego, że Ukraińcy, broniący się niemal gołymi rękami, stawiać będą tak wielki opór. Oczywiście ważna jest dla nas perspektywa członkostwa w Unii Europejskiej, ważne jest wsparcie wojskowe, ważna jest pomoc humanitarna, a także ważne są sankcje, które według nas nie zostały jeszcze w pełni wykorzystane, wobec Federacji Rosyjskiej. Np. wszystkie banki Federacji Rosyjskiej nie są jeszcze odłączone od SWIFT-u, także sankcje wobec oligarchów są połowiczne. One miałyby wartość, gdyby uderzały także w ich rodziny, gdyby ich rodziny były wyrzucone z państw zachodnich, w których sobie mieszkują.

My w tej chwili zapisujemy, odnotowujemy wszystkie popełniane na naszym terytorium zbrodnie przeciwko ludzkości, jesteśmy przekonani, że Putin i osoby, które z nim współpracują, jego oprawcy... że wszyscy oni staną w przyszłości przed trybunałem. Jednak to będzie później. Dzisiaj ważniejsze kwestie to włączenie organizacji międzynarodowych w sprawę korytarzy humanitarnych, maksymalna pomoc humanitarna, maksymalne wsparcie wojskowe i sankcje na Federację Rosyjską. Liczymy na to, że instytucje międzynarodowe, które odpowiadają za pomoc humanitarną, szeroko włączą się we wsparcie Ukrainy.

PRZEWODNICZĄCY BOGDAN KLICH

Bardzo dziękuję, Iwanno, za ten katalog oczekiwania. On jest dość obszerny, ale odpowiada aktualnej sytuacji, którą uważamy za dramatyczną. Wiele spośród nich lansowaliśmy do tej pory na forum międzynarodowym, o wiele spośród nich występowaliśmy także do władz Rzeczypospolitej Polskiej.

Senator Michał Kamiński, wicemarszałek Senatu zapisał się do głosu.

Bardzo proszę.

SENATOR MICHAŁ KAMIŃSKI

Dzień dobry, Drodzy Przyjaciele.

Ja od razu przejdę do konkretów, chociaż lubię gadać i tak ogólnie. Wczoraj nie tylko

przyjeliśmy uchwałę w sprawie przyspieszonego członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej. Senatorowie wczoraj złożyli 3 bardzo ważne projekty ustaw. Pierwszy z nich, o którym chciałbym wam powiedzieć, bo jeszcze o nim nie wie ukraińska opinia publiczna, to propozycja Senatu dotycząca abolicji dla tych wszystkich Polaków, którzy biorą udział w wielkiej wojnie ojczyznianej Ukraińców, oczywiście po ukraińskiej stronie. Musicie państwo zrozumieć, że w Polsce, jak w wielu krajach, jest odpowiedzialność karna za branie udziału w działaniach innych sił zbrojnych. Żaden Polak, który w tej świętej sprawie chwyci broń, nie może być przez państwo polskie karany. Druga ustawa, którą podpisało bardzo wielu senatorów, to projekt bardzo ułatwiający zakupy broni, tej broni niezabójczej, chodzi o kaski i kamizelki kuloodporne. I trzecia ustawa to ustawa pomagająca przedsiębiorcom polskim, którzy jako przedsiębiorcy zaangażowani są w pomoc dla Ukrainy. To jest taki mój meldunek z naszego frontu legislacyjnego.

Na koniec chcę powiedzieć, że dzisiaj przyłączam się do was z mojego domu, a nie z sali Senatu, ale w moim domu Ukraińcy już dzisiaj są większością: 8:2. Sława Ukraini!

**PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH**

Bardzo dziękuję.

Pan Ołeksandr Mereżko, przewodniczący komisji spraw zagranicznych Rady Najwyższej Ukrainy. Bardzo proszę.

**PRZEWODNICZĄCY KOMISJI
DO SPRAW POLITYKI ZAGRANICZNEJ
I WSPÓŁPRACY MIĘDZYPARLAMENTARNEJ
RADY NAJWYŻSZEJ UKRAINY
OŁEKSANDR MEREŻKO**

Dziękuję, Drodzy Przyjaciele.

Naprawdę bardzo cenimy to wszystko, co Polska teraz robi dla Ukrainy. Jak wszyscy wiemy, Polska od zawsze odgrywała szczególną rolę dla Ukrainy, zawsze była adwokatem Ukrainy, teraz jest w pewnym sensie obrońcą Ukrainy. To jest najważniejsza rzecz. Teraz dla nas najważniejszą sprawą jest przetrwanie. Musimy przetrwać i musimy zwyciężyć w tej wojnie, która teraz

się toczy. Potrzebujemy szczególnego wsparcia. Bardzo cenimy to, co robi Polska dla Ukrainy, dla naszych uchodźców. To jest naprawdę bardzo ważne.

Chciałbym podjąć kilka tematów, bardzo krótko, powiem kilka słów o tym, co teraz jest najważniejsze dla nas.

Pierwsza sprawa, pierwszy problem to zamknięcie nieba, ustalenie tzw. no-flight zone po to, aby uchronić naszych cywilów. Niestety, Niemcy sprzeciwiają się tej idei i nie wszyscy są zgodni. I tu potrzebujemy waszego wsparcia, bo to jest ważna sprawa. My możemy zwyciężyć na ziemi, ale jeżeli chodzi o niebo, to trzeba jakoś uchronić cywilów. Ja uważam, że trzeba przynajmniej o tym głośno mówić. Niezależnie od tego, jaki będzie wynik, jaki będzie rezultat, trzeba przynajmniej omawiać ten problem otwarcie i dać znać Putinowi i Rosji, że kraje NATO, Polska są za tym. Ja podam tylko jeden przykład. Sejm litewski uchwalił rezolucję, w której mieści się idea ustanowienia no-flight zone nad korytarzami humanitarnymi. I może polski Sejm, polski parlament mógłby uchwalić podobną rezolucję, coś w tym rodzaju.

Drugi problem. Jak już było wspomniane wcześniej – zgadzam się z tym – systemy przeciwlotnicze, śmigłowce to też jest bardzo ważna sprawa dla nas, potrzebujemy tej broni, aby uchronić naszych obywateli.

Pociągnięcie do odpowiedzialności – też o tym było powiedziane. Musimy zastanowić się nad przyszłością i pociągnąć do odpowiedzialności zbrodniarzy wojennych, tych wszystkich, którzy popełnili zbrodnie przeciwko ludzkości, zbrodnie wojenne, zaczynając od Putina. My mówimy o utworzeniu specjalnego międzynarodowego trybunału. Wsparcie Polski w tej sprawie też byłoby dla nas ważne.

To są najważniejsze tematy. Jeszcze raz chciałbym podziękować kolegom za wszystko, co robicie. My wszystko widzimy i dla nas Polska jest jednym z najbliższych krajów, na którym zawsze możemy polegać. Bardzo dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH**

Senator Marcin Bosacki, wiceprzewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej ma głos.

Bardzo proszę.

SENATOR
MARCIN BOSACKI

Drodzy Przyjaciele, ja po prostu chcę wam podziękować za to, że jesteście teraz przykładem dla całego wolnego świata. Cieszymy się, że możemy powiedzieć, że jesteście waszymi przyjaciółmi. Chcę powiedzieć, że państwo, wy, bohaterzy Ukraińcy, już sprawiliście, że jasne jest, gdzie na świecie jest strefa cywilizacji, a gdzie jest strefa, tak jak pani Iwanna powiedziała, barbarzyństwa. I chcę wam też podziękować za to, że już jest jasne, że Zachód istnieje i że Zachód z jego wartościami demokracji, wolności, praw człowieka znów jest bardziej solidarny, nie tak solidarny, jak powinien być, ale dużo bardziej solidarny, niż był 2 tygodnie temu. I teraz naszym, Polaków, Niemców, Amerykanów, NATO i Unii Europejskiej, obowiązkiem jest to, abyście wy jak najszybciej stali się formalnie członkami struktur zachodniego świata.

Chciałbym jednak zapytać o rzecz dosyć praktyczną, która ma miejsce dzisiaj. Czy państwo wiążecie jakiegokolwiek prawdziwe nadzieje z tym dialogiem dyplomatycznym na wysokim szczeblu, który w tej chwili, jak się wydaje, się rozpoczyna, między Ukrainą a agresorami z Rosji? Czy można w jakikolwiek realny sposób liczyć na to, że to coś może przynieść?

Ale zanim państwo odpowiecie, chciałbym powiedzieć, że mój dom jest lekko mniej ukraiński niż dom pana marszałka Kamińskiego, bo w moim domu większość ukraińska to tylko 5:4. Sława Ukraini! Niech żyje Polska! Bardzo dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH

Dziękuję bardzo.
Pan Ołeksandr Mereżko ponownie.

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI
DO SPRAW POLITYKI ZAGRANICZNEJ
I WSPÓŁPRACY MIĘDZYPARLAMENTARNEJ
RADY NAJWYŻSZEJ UKRAINY
OŁEKSANDR MEREŻKO

Bardzo dziękuję.

Ja spróbuję odpowiedzieć na to dosyć skomplikowane pytanie, dlatego że jestem często pytany o to przez dziennikarzy.

No, ja wyrażam swój własny, subiektywny punkt widzenia na ten temat. Ja nie wierzę, ja jestem sceptykiem pod tym względem, ja nie wierzę, że to może przynieść jakiegokolwiek pozytywne rezultaty. Bo Putin na razie nie jest zainteresowany pozytywnym wynikiem. Skład delegacji rosyjskiej o tym świadczy, bo głowa tej delegacji... To po prostu śmieszne – przepraszam – ten pan Miedinski. Putin jeszcze nadal ma pewne złudzenie, iluzję co do tego, że on może zwyciężyć na Ukrainie. I dopóki on nie uświadomi sobie, że nie może wygrać tej wojny, że będzie przegrywał... No, może go zmusić sytuacja. Ja przewiduję, że może być tak – znów to mój własny punkt widzenia, moja hipoteza – że na pewnym etapie tych negocjacji wrócimy do porozumienia z Mińska, jakkolwiek dziwnie to brzmi, a porozumienie z Mińska przewiduje wycofanie wojsk rosyjskich z terytorium Ukrainy i to może być opcją. Ale na razie, w najbliższych tygodniach ja nie widzę perspektywy. Przepraszam. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH

Dziękuję bardzo.
Pani senator Danuta Jazłowiecka, wiceprzewodnicząca komisji.

SENATOR
DANUTA JAZŁOWIECKA

Dzień dobry, witam państwa serdecznie.
Ja mam bardzo krótkie pytanie, ale chciałabym, byście... Jestem świadoma tego, że pewnie nie będzie łatwo odpowiedzieć na to pytanie, ale być może przynajmniej jakąś skalę będziecie mogli państwo nam pokazać. Otóż chciałabym wiedzieć, jak dużą liczbę osób przewidujecie państwo objąć konwojami humanitarnymi i w jakim procencie w jakich kierunkach te osoby będą przemieszczane. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH

Widzę zgłoszenie Mariji Ionowej. Witam cię, Marijo, i przekazuję głos.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ KOMISJI
DO SPRAW INTEGRACJI UKRAINY
Z UNIĄ EUROPEJSKĄ
RADY NAJWYŻSZEJ UKRAINY
MARIJA IONOWA

Dzień dobry.

Rzeczywiście sytuacja humanitarna jest katastroficzna, szczególnie w Mariupolu, który jest otoczony, tam jest blokada od 11 dni, tam już ludzie zaczynają ginąć, umierać z głodu i odwodnienia. Jak widzieliście państwo, wczoraj zbombardowany został budynek, w którym rodzą się dzieci. W tej chwili ciała grzebane są w dołach, umarło, zginęło już ok. 1,5 tysiąca osób, a w mieście mieszka 0,5 miliona ludzi. Tak więc sytuacja w Mariupolu pokazuje, co de facto Putin chce zrobić z całą Ukrainą. Zależy nam więc na nasileniu waszych działań politycznych w kwestii otwarcia zielonych korytarzy humanitarnych. Mamy także katastroficzną sytuację w obwodzie kijowskim, gdzie wróg naciera od strony Białorusi, aby zaatakować Kijów. Wczoraj w 3 miastach, m.in. w Buczy i w Irpieniu, 9 godzin osoby, które miały wyjechać z miasta zielonym korytarzem, czekały w samochodach i nie wyjechały, część samochodów wyjechała, ale ok. 50 autobusów zostało zatrzymanych, nie wyjechało. Dzisiaj w części miast są, udało się zorganizować zielone korytarze, ale są miasta, w których Rosjanie nie dopuszczają do wyjazdu ludności cywilnej, i to są miasta położone 10–20 km od Kijowa. W miastach wokół Kijowa, które są zajęte przez żołnierzy rosyjskich, żołnierze często wchodzą do prywatnych budynków mieszkalnych, zabijają ludzi. Także część ludzi, szczególnie w podeszłym wieku, może umierać ze względu na brak żywności. Np. bardzo dramatyczna sytuacja jest w mieście Irpień, gdzie rozstrzeliwane były całe rodziny. Tak że realną liczbę ofiar będziemy znać dopiero po wyzwoleniu tych miast, gdy zobaczymy, co tam jest. Niestety, liczba uchodźców będzie wzrastać, związane jest to z bombardowaniem miast. Stąd tak częste, tak dramatyczne nasze apele o zamknięcie przestrzeni powietrznej i ochronę nas przed atakami z nieba, tak żeby ewentualnie nasze lotnictwo mogło bezpiecznie funkcjonować w powietrzu. Rosja wykorzystuje wobec Ukrainy także bomby, które są zakazane konwencjami, stąd my nazywamy wprost Rosję państwem terrorystą. Federacja Rosyjska

przegrała z nami na ziemi i to jest prawda, jednak w dalszym ciągu wykorzystuje swoją przewagę w powietrzu i swój potencjał raketowy, którym stara się zetrzeć z powierzchni ziemi nasze miasta i ludność cywilną.

I ostatnia moja teza. Ważnym problemem, na który chciałabym zwrócić uwagę, są kwestie związane z energią jądrową i z 2 obiektami: elektrownią atomową w Enerhodarze oraz strefą czarnobylską i Czarnobyłem.

Dziękuję bardzo za państwa wsparcie.

PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH

I my też dziękujemy.

Iwanna Kłympusz. Bardzo proszę.

PRZEWODNICZĄCA KOMISJI
DO SPRAW INTEGRACJI UKRAINY
Z UNIĄ EUROPEJSKĄ
RADY NAJWYŻSZEJ UKRAINY
IWANNA KŁYMPUSZ-CYNCADZE

Dziękuję.

Chciałabym bardziej dokładnie powiedzieć o liczbie korytarzy humanitarnych i o tym, w jakim kierunku one będą skierowane. Wszystko zależy od tego, ile jeszcze ukraińskich miast Federacja Rosyjska będzie równać z ziemią. Ukraińcy uciekają przed wojną, przed rozstrzeliwaniem, przed bombardowaniami. Jest bardzo duża liczba osób, które przemieściły się wewnątrz Ukrainy, i oczywiście ta liczba będzie wzrastać w miarę złego rozwoju sytuacji. Jeżeli chodzi o rozmowy z Rosją, np. ministra spraw zagranicznych Ukrainy z przedstawicielami Rosji, to maksymalny wynik, który możemy osiągnąć, to dodatkowe korytarze humanitarne i ewentualnie czasowe wstrzymanie ognia, aby te korytarze mogły być zrealizowane. Nie widzę jednak jakichkolwiek perspektyw związanych z tymi rozmowami, które miałyby doprowadzić do powstrzymania wojny. Ale wzmocnienie nas w powietrzu, wzmocnienie militarne Ukrainy pozwoli nam osiągnąć w kontaktach z Rosją ten wynik, że możliwe będzie zachowanie integralności terytorialnej naszego kraju. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH

Dziękuję bardzo.
Pani Sołomija... Dobrze wymawiam imię?
Bardzo proszę.

SEKRETARZ KOMISJI
DO SPRAW POLITYKI ZAGRANICZNEJ
I WSPÓŁPRACY MIĘDZYPARLAMENTARNEJ
RADY NAJWYŻSZEJ UKRAINY
SOŁOMIJA BOBROWSKA

Ja tylko chciałabym uzupełnić to, co powiedziały moje koleżanki. My możemy już dzisiaj mówić nie tylko o 2 elektrowniach atomowych. Jeszcze jedna elektrownia atomowa, elektrownia w Jużnoukrajinsku w obwodzie mikołajowskim znajduje się niedaleko frontu. Według najgorszych scenariuszy, o których mówił nam wywiad, ich zadaniem jest również przejście 2 innych elektrowni: chmielnickiej i w Równem, a to już są elektrownie atomowe blisko polskiej granicy, 150 km od polskiej granicy. Powiem więcej, Rosjanie teraz przygotowują grunt pod atak chemiczny na terytorium Ukrainy. To jest to, czego teraz bardzo się boimy, a wynik tego może być okrutnie nieoczekiwany. To właśnie chciałam dodać.

Jednocześnie chciałabym jeszcze raz wyrazić wdzięczność stronie polskiej. Widzimy to wsparcie, które płynie do nas przez granicę, do Ukrainy, ale także widzimy wsparcie dla naszych obywateli. I oczywiście prosimy was o bycie adwokatami kwestii strefy zakazu lotów nad naszym terytorium. Bo widzicie, jak efektywne są nasze siły zbrojne na ziemi. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH

Bardzo dziękuję.
Pani wicemarszałek senatu Gabriela Morawska-Stanecka. Bardzo proszę.

SENATOR
GABRIELA MORAWSKA-STANECKA

Dzień dobry państwu.
Wysłuchałam wszystkich państwa wypowiedzi, które są wstrząsające, w zasadzie potwierdzają to, co my już wiemy. Niemniej jednak nie

mamy żadnych wątpliwości, najmniejszych wątpliwości, że Putin to zbrodniarz wojenny. On dokonuje dzisiaj zbrodni na nieprawdopodobną skalę, nie tylko na ludziach, ale również na mieniu i na kulturze, na dorobku wielu pokoleń, bez żadnej refleksji. Dlatego jestem przekonana, że te wszystkie zbrodnie, których dokonują dzisiaj Putin i jego podwładni, muszą być ścigane, rozliczone i osądzone, ponieważ bez tego świat nigdy w przyszłości nie będzie bezpieczny. I zgadzam się z moimi przedmówcami, z kolegami z Ukrainy, którzy powiedzieli, że to nie zakończy się na Ukrainie. My też mamy wiele informacji od ekspertów, specjalistów, którzy wręcz mówią, że jeżeli ta wojna nie zakończy się w Ukrainie, to będzie to wojna, która rozejdzie się po całym świecie. Dlatego, ale też z poczucia wielkiego braterstwa z narodem ukraińskim, ze społeczeństwem ukraińskim, wszyscy ludzie w Polsce są niezwykle zaangażowani w pomoc narodowi ukraińskiemu i w pomoc osobom, które do nas przybywają. Mówiliśmy już o tym, pan marszałek Kamiński mówił o tym, jakie ustawy przygotowujemy. Myślę, że tych ustaw będzie jeszcze więcej w zależności od okoliczności i od zmiany sytuacji. Niemniej jednak chciałabym powiedzieć też, że biura i domy wszystkich parlamentarzystów, i to zarówno posłów, jak i senatorów, są otwarte dla ludzi, dla społeczeństwa z Ukrainy. W naszych biurach znajdują się punkty, w których uchodźcy mogą znaleźć pomoc, mogą znaleźć jakieś jedzenie, środki higieniczne, czyli wszystko, co jest im potrzebne do życia, bo ja zdaję sobie sprawę z tego, że ludzie ci wyjechali z jedną walizką, z taką ilością mienia, jakie zdołali sami unieść.

A o tym, że bardzo dobrze to rozumiemy, może świadczyć fakt, że matka mojego męża, która urodziła się w Stanisławowie, czyli w Iwano-Frankowsku, przed II wojną światową, jako 6-letnia dziewczynka w taki sam sposób uciekała ze Lwowa wtedy, kiedy wybuchła II wojna światowa. I moja teściowa dzisiaj, kiedy przyszła do mojego biura, do którego zagłądali uchodźcy, po prostu nie była w stanie bez łez na to patrzeć. Trauma Polaków, którzy przeżyli II wojnę światową, którzy przeżyli exodus, ucieczkę, porzucenie swoich domów, ratowanie swojego życia, wraca dzisiaj. W wielu polskich rodzinach tak jest.

I chciałabym jeszcze powiedzieć, że my również jesteśmy bardzo aktywni – zresztą już

powiedział o tym pan senator, pan przewodniczący Bogdan Klich – na forum międzynarodowym, jesteście waszymi adwokatami na forum międzynarodowym i również będziemy głosem ukraińskich deputowanych na najbliższym posiedzeniu plenarnym Unii Międzyparlamentarnej, czyli najstarszej organizacji parlamentarzystów na świecie. Ja akurat będę mówiła za przedstawicieli Ukrainy, zresztą otrzymałam list od Łesi Wasylenko, przewodniczącej ukraińskiej delegacji do Unii Międzyparlamentarnej, i przygotowaliśmy we współpracy z naszymi ukraińskimi przyjaciółmi emergency item dla wszystkich parlamentarzystów całego świata. I ten emergency item będziemy zgłaszać już z końcem przyszłego tygodnia na odbywającym się forum wszystkich parlamentarzystów na świecie.

Jeszcze raz chciałabym przede wszystkim zapewnić państwa, że nie zostaniecie sami. Polacy będą z wami zawsze. Sława Ukraini!

**PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH**

Dziękuję bardzo.

Pan Wadym Hałajczuk. Bardzo proszę.

Nie słyszymy. Proszę włączyć mikrofon.

(Rozmowy na sali)

Albo podnieść poziom dźwięku.

Proszę spróbować albo włączyć mikrofon, albo podnieść poziom dźwięku.

Ja bym chciał się teraz odnieść do tych kilku spraw, o których wszyscy państwo mówili.

Przede wszystkim my jesteśmy świadomi tego, że to nie jest żadna operacja specjalna, tylko wojna terrorystyczna w stosunku do Ukrainy i jej społeczeństwa. Jesteśmy też świadomi tego, że Władimir Putin, który liczył na blitzkrieg, po prostu przeliczył się ze swoimi możliwościami i nie doszacował dzielnego oporu ze strony armii ukraińskiej i społeczeństwa Ukrainy.

Wsluchując się w jego oświadczenia, wiemy o tym, że demilitaryzacja Ukrainy oznacza zniszczenie nie tylko infrastruktury i potencjału obronnego waszego kraju, ale także zamienienie głównych ośrodków oporu, jak Mariupol, jak Charków, jak inne, mniejsze miasta, w takie ukraińskie Aleppo. Jesteśmy pełni podziwu dla armii ukraińskiej, że zarówno na kierunku wschodnim, jak i na kierunku północnym udaje

się do tej pory powstrzymać postęp sił nieprzyjacielskich. To, co my możemy zrobić osobiście jako posłowie i senatorowie, to wspierać wszystkie transfery osobistego wyposażenia waszych żołnierzy, będących zarówno w wojskach liniowych, jak i w obronie terytorialnej. Dyskutujemy też na temat wsparcia polegającego na dostarczeniu Ukrainie zarówno systemów walki radioelektronicznej, bo one są kluczowe, jak i systemów obrony powietrznej na ruchomych platformach. Uważamy bowiem, że trzeba wyjść poza przenośne systemy antyrakietowe i przenośne systemy przeciwpancerne i wejść na poziom aktywnego zwalczania celów powietrznych, czyli chodzi o coś, co uzupełniałoby wasze Buk i systemy S-300.

Wiemy o tym, że jeżeli chodzi o korytarze humanitarne, to one muszą być chronione. Ja się zwróciłem listownie do ministra spraw zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie ochrony tych korytarzy przez OBWE. Rozmawiałem z nim też na temat międzynarodowego Czerwonego Krzyża i chętnie bym usłyszał waszą opinię odnośnie do tego, co międzynarodowy Czerwony Krzyż mógłby zrobić dla tych korytarzy ewakuacyjnych.

Wielokrotnie też występowaliśmy o to, aby od SWIFT-u zostały odłączone wszystkie rosyjskie banki. Nie jest to łatwe przedsięwzięcie ze względu na rozliczenia za gaz i ropę, które w dalszym ciągu płyną. No ale to dopiero wyjście poza te 7 banków byłoby mocniejszą sankcją w stosunku do zbrodniczego reżimu. Jesteśmy także adwokatami wprowadzenia sankcji handlowych w stosunku do Rosji, o czym mówiliście, oraz tego, o czym nie mówiliście, tzn. rozszerzenia sankcji także na inne sektory kluczowe dla gospodarki rosyjskiej.

Jeśli chodzi o no-flight zone, to mamy doświadczenia zarówno z Bośni i Hercegowiny, jak i z Iraku oraz z Libii. Ale decyzja w tej sprawie musiałaby być podjęta przez całe NATO jednocześnie, bo takie są procedury decyzyjne w Sojuszu Północnoatlantyckim.

Jest też z nami ambasador Marek Nowakowski, który jest byłym ambasadorem na Białorusi, byłym ambasadorem w Armenii i na Łotwie. I teraz oddam mu głos...

(Przewodnicząca Komisji do spraw Integracji Ukrainy z Unią Europejską Rady Najwyższej Ukrainy Iwanna Kłympusz-Cyncadze: Moi koledzy jeszcze zostaną, ale ja niestety już muszę

was opuścić, bo mam wywiad, w którym muszę uczestniczyć. Bardzo za wszystko dziękuję.)

Iwanno, my odnotowaliśmy wszystko to, co zostało nam przekazane, i w tych sprawach, po refleksji oczywiście, będziemy w dalszym ciągu działać. Jest jeszcze jedna sprawa, o której nie powiedzieliście, mianowicie trzeba zapobiegać w Unii Europejskiej o plan Marshalla dla Ukrainy, który by służył do jej odbudowy, odbudowy waszych miast, miasteczek, wsi i zniszczonej infrastruktury, po waszym zwycięstwie.

Ambasador Marek Nowakowski.

**CZŁONEK ZESPOŁU DORADCÓW
KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH
I UNII EUROPEJSKIEJ**

JERZY MAREK NOWAKOWSKI

Dziękuję, Panie Przewodniczący, dziękuję naszym przyjaciołom na Ukrainie.

I ja chciałbym właściwie zadać jedno konkretne pytanie. Bo jest w tej chwili w Polsce ogromna liczba gości z Ukrainy, w tym mnóstwo młodzieży. I chciałbym zapytać państwa, czy w obecnej sytuacji jest możliwość, a jeśli tak, to jaka, żeby instytucje ukraińskie mogły potwierdzać dokumenty ludzi, którzy nie wzięli ze sobą np. swojego dyplomu lekarskiego. To zaczyna być poważny problem. Bo jest tu w tej chwili 0,5 miliona dzieci, które są waszą przyszłością, które powinny być uczone i leczone. Ale bardzo wielu ludzi, którzy uciekli, nie wzięło ze sobą dokumentów. Czy jest jakaś możliwość, jeśli weźmie się pod uwagę tę sytuację, jaka jest na Ukrainie, żeby można było ze strony ukraińskiej otrzymać informację, potwierdzenie, że pan XY czy raczej pani XY, bo to są głównie kobiety, jest lekarzem, ma te dokumenty, a potem, w sytuacji spokojnej je dostarczy, że pan Y czy pani Y jest nauczycielem, może uczyć dzieci?

I drugie pytanie. Czy strona ukraińska nie rozważy wręcz wydelegowania jakichś osób, które by mogły przeprowadzić egzaminy maturalne dla młodzieży, która przyjechała, tak żeby ci młodzi ludzie nie stracili roku? Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH**

Dziękuję bardzo.

Jest z nami też pan Marek Wójcik, któremu oddam głos, z największej polskiej organizacji samorządowej, czyli Związku Miast Polskich.

Bardzo proszę.

**PEŁNOMOCNIK
DO SPRAW LEGISLACYJNYCH
ZARZĄDU ZWIĄZKU MIAST POLSKICH
MAREK WÓJCIK**

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo! Z ogromną satysfakcją mogę powiedzieć: Dobrzy Sąsiedzi!

Ja powiem o 4 sprawach. Po pierwsze, chciałbym pogratulować wam tego, co robicie. Chciałbym także zapytać o pomoc humanitarną, którą polskie miasta przesyłają na Ukrainę. Chcielibyśmy zapytać, czy ona dociera, ponieważ nie mamy pewności, czy tak się dzieje. Aktywność polskich miast w tej sprawie jest ogromna, prosimy jednak o potwierdzenie, że pomoc dociera.

W nawiązaniu do wypowiedzi pana ambasadora chciałbym poprosić o to, żebyście wpłynęli państwo na władze, aby przekazały nam dane osobowe, które państwo macie w rejestrze, w Polsce to się nazywa: PESEL. One nam są potrzebne po to, żeby nadawać PESEL-e także obywatelom Ukrainy w Polsce. To będzie dla nas podstawa do rejestracji tych osób i udzielania im bardzo daleko idących świadczeń.

Jeśli chodzi o sprawę oświaty i oświadczeń, to pracujemy w tej chwili, i jesteśmy na finiszu prac – dziś Wysoki Senat się zajmie ustawą – nad ustawą, która pozwoli uznawać oświadczenia składane przez poszczególne osoby, a one pozwolą na to, aby pracować. One będą podstawą do uznania zawodów medycznych, a także nauczycielskich. Jednak z całą pewnością spełnienie prośby, o której mówił pan ambasador, znakomicie pomogłoby w tym, aby te osoby mogły w Polsce pracować. Są one bardzo potrzebne, bo rzeczywiście jest spora grupa osób, które od państwa przybyły.

I ostaną kwestia, którą pan ambasador też podniósł. Uprzejmie prosimy o rozważenie możliwości zdawania egzaminów online. To nie dotyczy tylko i wyłącznie studentów, ale także szkół ponadpodstawowych, branżowych i oczywiście maturzystów, tych, którzy mieli zdawać maturę. To bardzo ważne dla tej młodzieży. Mamy mnóstwo pytań w tej sprawie, dla nich to jest kwestia życiowa, stąd prosimy o rozważanie takiej możliwości.

PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH

Są 3 pytania pana Wójcika, jest 1 pytanie pana ambasadora Nowakowskiego, jest także to moje pytanie na temat roli międzynarodowego Czerwonego Krzyża w zapewnieniu korytarzy ewakuacyjnych.

Czy ktoś z państwa zechciałby do tego się odnieść?

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEJ KOMISJI
DO SPRAW INTEGRACJI UKRAINY
Z UNIĄ EUROPEJSKĄ
RADY NAJWYŻSZEJ UKRAINY
MARIJA IONOWA

Kwestie Czerwonego Krzyża były długo procedowane w Ukrainie, dopiero teraz udało się powołać przedstawiciela szefa Czerwonego Krzyża, który będzie reprezentował go w Ukrainie. Kontaktowaliśmy się z przedstawicielami Czerwonego Krzyża w Szwajcarii, którzy nam powiedzieli, że oni nie są w stanie pomagać, gdy ma miejsce bombardowanie, i w tym czasie nie są w stanie organizować zielonych korytarzy. Stąd prosimy, aby cały świat naciskał na Rosję, aby pozwalala na zielone korytarze humanitarne i aby nie robiła z tych korytarzy pułapek, bo często jest tak, że ludzie wchodzą w te korytarze i są rozstrzeliwani. Są to dla nich często pułapki i ludzie boją się już korzystać z zielonych korytarzy. Liczymy na to, że podczas dzisiejszej rozmowy Kuleby z Ławrowem ta kwestia także ruszy z miejsca.

PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH

Bardzo dziękuję, Marija.
Teraz pan Ołeksandr Mereżko. Bardzo proszę.

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI
DO SPRAW POLITYKI ZAGRANICZNEJ
I WSPÓŁPRACY MIĘDZYPARLAMENTARNEJ
RADY NAJWYŻSZEJ UKRAINY
OŁEKSANDR MEREŻKO

Dziękuję bardzo.
Ja chciałbym tylko dodać, że ja zgadzam się co do tej sytuacji związanej z Czerwonym Krzyżem. Niestety, mówią, że czekają, kiedy będzie

zawieszenie broni lub coś w tym rodzaju, bo tylko wtedy mogą pomagać w ustaleniu korytarzy humanitarnych.

Co do no-flight zone myślę, że niestety NATO się nie zgodzi na takie rozwiązanie przez sprzeciw ze strony Francji i Niemiec. Na pewno będą przeciwko temu. Ale może istnieć inne rozwiązanie. Możemy utworzyć koalicję tych państw, które chcą pomóc w tej sytuacji, i wprowadzić taką no-flight zone bez udziału NATO. To mogą być kraje członkowskie NATO lub kraje spoza NATO. Takie rozwiązanie mnie się wydaje lepsze.

Co do matury... Ja nie jestem specjalistą od tej sprawy, ale ja zapytam swoich kolegów w komisji oświaty, bo o ile wiem, w tym roku nie będzie matury na Ukrainie. Ale zapytam.

PESEL. Też trzeba skontaktować się z Ministerstwem Sprawiedliwości u nas i zapytać, czy istnieje taka możliwość. Jeśli chodzi o dokumenty, to chyba trzeba, żeby obywatele ukraińscy zwracali się do konsulatu, a z kolei konsulat może się zwracać do Ministerstwa Sprawiedliwości, ale też zapytam kolegów z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

I dwa ostatnia zdania. Tak, zgadzam się, ta sytuacja, w której teraz znajduje się Ukraina, bardzo przypomina 1939 r. i sytuację, w której się znajdowała Polska, ale tym razem historia nie musi się powtarzać, ona może mieć inny finał i inny koniec. To zależy od tego, czy ludzkości udało się wyciągnąć jakąś nauczkę z historii.

I chciałbym też bardzo podziękować polskim kolegom za to, że – to jest bardzo symboliczne – teraz ambasador Polski Bartosz Cichocki znajduje się w Kijowie. To jest gest solidarności i ja uważam, że to jest czyn bohaterski z jego strony. Bardzo dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
BOGDAN KLICH

Również dziękuję.
Czy pan Wadym Hałajczuk może się z nami połączyć?

Nie słyszymy go.

To pozdrawiamy serdecznie pana Wadyma.

Traktuję nasze spotkanie jako drugie spotkanie online, ale nie ostatnie. Pierwsze, jak pamiętacie, było po pierwszym zgromadzeniu sił zbrojnych Federacji Rosyjskiej na wiosnę

zeszłego roku. Proponuję, abyśmy tę formę stosowali regularnie, może nie regularnie, ale stosowali w zależności od waszych potrzeb. Ze swojej strony deklaruję informowanie naszych partnerów we wszystkich krajach Unii Europejskiej, w których mamy dobre kontakty, odnośnie do waszych oczekiwań. To zresztą już się dzieje. Jutro przyjeżdża do nas komisja spraw zagranicznych Estonii, z którą będziemy mieć dyskusję na temat właśnie tego, co wspólnie możemy robić.

Jeśli mogę prosić, to prosiłbym pana przewodniczącego Mereżkę o bardziej szczegółowe zbadanie w waszych ministerstwach tych spraw, które podnosił pan Wójcik ze Związku Miast Polskich, no bo to są warunki naszej efektywnej pomocy dla obywateli Ukrainy w Polsce.

Myślę, że możemy podsumować to dzisiejsze nasze spotkanie życzeniem waszej *peremohy*. Życzymy wam zwycięstwa, bo wasze zwycięstwo będzie także naszym zwycięstwem.

Zamykam wspólne posiedzenie naszych 3 komisji.

Dziękuję wam bardzo za wszystkie informacje, których nam dostarczacie.

(Głosy z sali: Bardzo dziękujemy.)

Dziękuję obu sekretariatom, zarówno w Warszawie, jak i w Kijowie, za zorganizowanie w tak krótkim czasie naszego spotkania online.

Do widzenia.

(Przewodniczący Komisji do spraw Polityki Zagranicznej i Współpracy Międzyparlamentarnej Rady Najwyższej Ukrainy Ołeksandr Mereżko: Bardzo dziękujemy. Do widzenia. Do zobaczenia.)

(Koniec posiedzenia o godzinie 10 minut 00)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie:

Centrum Informacyjne Senatu, Dział Wydawniczy